

N:o 147.

Af Herr G. Mæchel: Om låneunderstöd för jernvägsanläggning från Hultsfreds station på Nässjö—Oskarshamnsbanan till Westervik.

Förbigående hvarje allmännare betraktelse öfver jernvägars vigt och värde för skilda orter inom vårt fädernesland, då ifrågasättandet häraf måste betraktas som en öfvervunnen ståndpunkt, på grund af den längre och vidsträcktare erfarenhet härom redan vunnits, tillåter jag mig deremot, då syftmålet med denna motion är begäran om låneunderstöd för jernvägsanläggningar, särskildt inom den ort jag tillhör, att såsom skäl för beviljande af ett dylikt statsunderstöd, i främsta rummet framhålla det verkliga berättigande Kalmar län måste anses ega att, efter lång väntan, samt icke obetydliga skattebidrag, år efter år, så väl till stambanor som enskilda jernvägar på andra håll inom riket, slutligen sjelf få komma i tur till ett dylikt låneunderstöd.

Oafsedt de ojemförliga och ofantliga fördelar, hvaraf alla de orter, genom hvilka statens *stambanor* framgå, utan egna uppoffringar kommit i åtnjutande, enär det geografiska läget allena bestämt dessa gynsamma förhållanden, torde en jemförelse beträffande statsbidrag till blott *enskilda* jernvägar till fyllest ådagalägga, huruledes Kalmar län är ett af de få, hvilka, vid jemförelse med öfriga, i berörda afseende allt hittills stått tillbaka.

Detta framgår närmare af nedanstående tablå.

L ä n.	Folkmängd den 31 De- cember 1870.	Folkmängd per kvadrat- mil.	Taxerings- värde.	Kronoupp- börd.	Kronoupp- börd per person.	Jernvägs-lån eller anslag.	Jernvägs- lån, anslag per person.
Christianstads	221,957	4,047	124,952,477	3,737,674	16,84	1,230,098	5,54
Malmöhus	316,042	7,710	259,986,495	2,376,926	7,52	4,266,902	13,50
Elfsborgs	279,233	2,678	97,617,750	843,609	3,02	1,860,055	6,66
Skaraborgs	243,561	3,408	134,224,741	2,200,132	9,03	2,182,000	8,95
Vermlands	260,392	1,952	102,801,165	948,471	3,64	2,743,086	10,53
Vestmanlands	114,033	2,075	61,357,947	1,081,650	9,48	4,314,417	37,83
Östergötlands	254,265	2,990	174,509,564	3,404,099	13,38	63,000	0,24
Hallands	127,221	3,047	58,980,800	558,025	4,38	—	—
Kalmar	233,110	2,431	102,023,080	1,429,507	6,13	589,928	2,53
Kopparbergs	175,523	738	55,264,000	637,468	3,63	1,765,287	10,06
Gefleborgs	147,416	951	56,170,557	828,077	5,61	3,051,190	20,70
Vesternorrlands	134,598	661	54,601,470	465,893	3,46	1,494,000	11,10

Notiser i Andra Kamraren, N:o 147.

Således visar det sig att Kalmar län i skattebidrag lemnat 6 kronor 13 öre per person, men erhållit jernvägsanslag, 2 kronor 53 öre på person.

Såsom förklaring af denna tablå får jag vidare nämna, att, der jernväg genomgått 2:ne eller flera län, beloppet af lemnadt statsunderstöd fördelats efter väglängden inom hvarje län, i den mån densamma kunnat utrönas. Tiden har icke tillåtit att genomgå och upptaga samtliga enskilda jernvägar, för hvilka statsbidrag erhållits. Förhållandet med de anförda tolf länen torde ock för ändamålet göra tillfyllest. Jag vill blott tillägga, att af 25 här beräknade dels låneunderstöd dels anslag utan återbetalningsskyldighet ej mindre än 15 hafva utgått med $\frac{2}{3}$ och deröfver af det beräknade kostnadsbeloppet. Slutligen torde få fästas uppmärksamhet derpå att icke ens det jemförelsevis obetydliga anslag, Kalmar län erhållit, kan sägas hafva i egentlig mening varit i och för jernvägar, då det lemnades, samtidigt med bidragen till Norrland, såsom undsättning åt af missväxt lidande orter.

Under en lång följd af år har tanken varit riktad på anläggande af jernväg inom norra Kalmar län, från det inre af landet till Vesterviks stad, för att derigenom bereda mellanliggande traktens utvecklade jordbruk, betydliga skogstillgångar och storartade bergsbruk behöflig lättnad i de långa och svåra transporter, som nu trycka desamma och förhindra deras vidare utveckling. Efter mycken ansträngning hafva ock numera bildat sig tvenne bolag för att åstadkomma jernväg af 3 svenska fots spårvidd, det *ena* för en jernvägsriktning från Hultsfreds station på Nässjö—Oskarshamnsbanan öfver Ankarsrum och Verksbäck, till antingen Jenny i närheten af Vestervik, på dess stadsområde, eller ända fram till nämnde stad, det *andra* för en jernvägsriktning från Vestervik öfver Gamleby köping, Öfverums bruk och Ätvidabergs kopparverk, till Bersbo gruffält, hvarest densamma skulle tillstöta en annan likaledes 3 fots jernbana, för hvars byggande särskildt bolag är bildadt, sträckande sig i riktning till Norsholms station på Östra stambanan. Samtliga bolagen hafva erhållit koncession på ifrågavarande jernvägssträckningar.

Då intresset för dessa jernvägar är allmänt och lifligt, hafva ansträngningar till bidrag medelst aktieteckning skett, så väl af enskilda som af kommuner och staden Vestervik, hvarigenom $\frac{1}{3}$ af anläggningskostnaden, enligt upprättadt kostnadsförslag, redan är fulltecknad för Hultsfred—Vestervik och i det närmaste $\frac{1}{3}$ för Vestervik—Bersbo, med visshet att fyllnad inom kort blir verkställd, och med beräkning att öfriga $\frac{2}{3}$ af kostnaden skulle betäckas genom låns erhållande af staten. Nämnda kostnadsförslag uppgå till:

för vägen Hultsfred—Vestervik med bibanor från Blejde station till sjön Yxnen och från Verksbäcks station till Gunnebo bruk, 6,9 mil.....	kronor	3,123,814: —
och för vägen Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, 8,19 mil	»	3,600,000: —
örslig materiel deri inbegripen, hvarigenom blir nödigt att till den förstnämnda banan anskaffa lån, till		
$\frac{2}{3}$ af kostnaden	»	2,082,542: 67
och till den senare $\frac{2}{3}$	»	2,400,000: —

Kostnadsförslaget för jernvägen Hultsfred—Vestervik slutar visserligen på ett belopp af kronor 3,123,814 och afser att bygga sagde jernväg till lägenheten Jenny å Vesterviks stads mark, men då möjligen nödigt blifver att bygga vägen ända till staden, har uti ansökningsom koncession, samt uti antagen bolagsordning, kostnadsbeloppet upptagits till 3,300,000 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt föreslå, att det bolag, som bildat sig under benämning Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag, med ändamål att anlägga jernväg af 3 svenska fots spårvidd emellan Hultsfred station på Nässjö—Oskarshamnsbanan till Vestervik eller närheten deraf, der den är afsedd att sammanträffa med jernvägen Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, må på de vilkor Riksdagen kan finna lämpligt att närmare bestämma, erhålla ett lån motsvarande $\frac{2}{3}$ af beräknade anläggningskostnaden, eller kronor 2,200,000.

Om remiss af denna motion till Stats-Utskottet anhålles vördsamt, och skall Utskottet tillhandahållas kartor och öfriga handlingar rörande ifrågavarande jernvägsanläggning.

Stockholm den 29 Januari 1876.

Gustaf Mæchel.